

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Linnea Bertilsson
Naturvårdshandläggare

Enligt sändlista

Förordnande om utvidgat strandskydd i Ale kommun

Innehåll

Beslut om utvidgat strandskydd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken
Ärendets handläggning
Inkomna yttranden
Skälen för beslut
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskartor
Bilaga 2. Sammanfattning av remissvar
Bilaga 3. Sändlista
Bilaga 4. Besvärshänvisning, blankett 04

Beslut

Länsstyrelsen förordnar att de sjöar som anges nedan omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar.

Strandskyddsområde 300 m

Baddammen	Mettjärn L	Videtjärn
Fågeldammarna	Mettjärn St	

Strandskyddsområde 200 m

Abborresjön	Kroksjön (<i>Risveden,</i>	Rullesjön St
Bergsjön (<i>Risveden</i>)	<i>vid Valsjön</i>)	Sandsjön St
Bergsjön	Kroksjön St	Slerebosjön
(<i>Vättlefjäll</i>)	Kroktjärnen	Slisjön (<i>vid</i>
Björnsjön	Kroppsjön St	<i>Bergsjöns NR</i>)
Blacken	Kvarnsjön M	Slisjön
Blackesjön St	Kvarnsjön Nd.	Stavsjön
Böljesjön	Kvarnsjön Öv.	Surtesjön
Djupsjön	Lersjön	Svinavattnet
Grandalssjön	Lersjön L	Tinnsjön (<i>m</i>
Gransjön	Lersjön St	<i>Vitesand</i>)
Gravlången	Ljusevattnet L	Ullsjön
Grosjön	Ljusevattnet St	Utgraven
Grågåsevatten	Ljusevattnet St (<i>vid</i>	Valekärr
Hajs sjö	<i>st Kangekärr</i>)	Valeöga
Holken	Långesjön	Valsjön
Holmasjön	(<i>Risveden</i>)	Vanderydvattnet
Holmevattnet	Långesjön (<i>vid</i>	Vimmersjön
Hultasjön	<i>Alefjäll</i>)	Värhuvudsjön L
Hundsjön	Långåssjön	Värhuvudsjön St
Hålsjön	Mollsjön	Älghultssjön
Hältorpssjön	Mulsjön L	Ässjön
Högsjön (<i>vid</i>	Mulsjön St	Öjesjön
<i>Pussasjön</i>)	Orrevattnet L	Örevatten (<i>vid</i>
Högsjön (<i>Risveden,</i>	Orrevattnet St	<i>Kvarnsjöarna</i>)
<i>vid Valsjön</i>)	Osjön	Örevattnet M
Jutasjön	Otersjön	Örevattnet Öv
Kangekärr St	Risbysjön	
Kerstivattnet	Rullesjön L	

Beslutet medför att strandskyddsområdet vid sjöarna Agnsjön, Dalens damm, Göksjön, Holmesjön, Stora Hundgäddesjön, Ingelkärr, Långekärr, Pussasjön, Sundasjön och Sverkesjön minskar till generellt strandskydd om 100 m från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Områden där strandskyddet upphävts i samband med detaljplan eller som saknar strandskydd pga att området var planlagt 1975 (och där planen fortfarande gäller), berörs ej av beslutet. Om sådana detaljplaner upphävs

eller ersätts så inträder utvidgat strandskydd enligt avståndsangivelse i detta beslut. Sådana områden redovisas särskilt som "anpassad gräns" på bifogade kartor, bilaga 1.1-1.34.

I vissa områden har anpassning av strandskyddsgränsen gjorts, med hänsyn till vägar, befintlig bebyggelse, speciellt höga naturvärden och dylikt. Dessa områden redovisas särskilt som "anpassad gräns" på bifogade kartor, bilaga 1.1-1.34.

Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 14 § miljöbalken (1998:808). Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas. Under förutsättning att beslutet vinner laga kraft upphäver Länsstyrelsen sitt beslut 1975-06-16 om strandskyddsområden i Ale kommun, i den del det gäller utvidgat strandskydd.

Ärendets handläggning

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsbestämmelser i kraft. Efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen, 7 kap 14 § miljöbalken. Avsikten är enligt regeringens proposition 2008/09:119 om strandskyddet och landsbygdsutvecklingen att Länsstyrelsen ska se över områden med utvidgat strandskydd.

Berörda myndigheter har, med stöd av 25-26 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm, givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har, genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Göteborgs-Posten, Borås tidning, Dalslänningen och Skaraborgsbygden under v 16 2013, enligt 24 § i samma förordning som ovan, givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut.

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkommit över förslaget till utvidgat strandskydd i Ale kommun. En sammanställning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 2. Yttrandena i sin helhet finns i detta ärendes akt.

Ale kommun har inget att erinra mot Länsstyrelsens förslag.

LRF Västra Götalands län anser att det generella skyddet på 100 m tillgodoser mycket väl de ändamål som strandskyddet är satt att bevaka, samt påpekar att den nya strandskyddslagen syftade till att stärka strandskyddet i områden med högt exploateringsstryck, och sänka skyddet i andra områden. LRF anser vidare att besluten ska vara väl förankrade hos markägare och kommuner, att jordbruksverksamhet är viktigt för att hålla markerna öppna och att Länsstyrelsen inte får göra en alltför strikt tolkning av vad som klassas som näringsverksamhet i undantagen för areella näringar, att utökad strandskydd inte ska omfatta områden där det redan

finns samlad bebyggelse samt att dubbelskydd av områden bara medför ökad byråkrati.

Ägarna till Kobergs egendom har framfört ett flertal synpunkter på såväl Länsstyrelsens arbete med det nya strandskyddsförslaget som förslaget i sig. De anser att samverkan med markägare inte har skett, samt att kungörelsedelgivning inte är tillämplig på ärenden som har så djupgående begränsningar i äganderätten. Länsstyrelsens beskrivningar och motiveringar är schablonmässiga, motivering för sjöarna inom Kobergs egendom har ej gjorts. Inte heller har någon intresseavvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken gjorts. Inga hot mot strandskyddets syften finns på Koberg, däremot skulle både värdena och ekonomin på Koberg drabbas av en mycket besvärande tids- och kostnadsbyråkrati vid en utvidgning. Vidare påpekas att strandskyddsområdet för Dalens damm, som delas mellan två kommuner, föreslås vara utvidgat till 200 m i Trollhättans kommun, men inte i Ale kommun.

Även ägaren till Torpa 1:1 ifrågasätter varför samtliga berörda fastighetsägare ej har aviserats samt påpekar att strandskydd innebär ett avsevärt försvarande av driften på fastigheten. Ägaren förbehåller sig också rätten till skadestånd för intrånget.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområdena intill 100 meter från strandlinjen. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap 14 § MB).

Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap 13 § miljöbalken).

Allmänna överväganden i fråga om utvidgat strandskydd

Enligt regeringens proposition 2008/09:119 om strandskyddet och landsbygdsutvecklingen innebär de nya bestämmelserna i miljöbalken en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdets värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. Riksintresseområden enligt 3 kap 6 § andra stycket och 4 kap 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. Kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. Grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. Välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. Tätortsnära strövområden, eller
7. Ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga för alla enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Detta är av nationellt och regionalt långsiktig karaktär. Strandskyddet ska möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet kring sjöar. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat strandskydd för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden för strandskyddet. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterszonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar

områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker, samt värdefulla odlingslandskap. Vad gäller de sjöar som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvårdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Stockholms Regionplane- och trafikkontor har gjort flera utredningar om hur man kan mäta kvaliteter i friluftslivs- och rekreationsområden. Det vanligaste önskemålet med att vistas i naturen är att uppleva lugn och ro. Områdena ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs ett avstånd till störande exploateringar är mellan 200 och 300 meter. Länsstyrelsen bedömer därför att det är viktigt att vid sjöar som har dokumenterade värden utvidga strandskyddet i syfte att säkerställa upplevelsevärden för allmänheten och friluftslivet. På så sätt kan större sammanhängande strandnära strövområden eller områden med andra höga upplevelsevärden bevaras för framtiden utan påverkan från närliggande bebyggelse.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket att utnyttja kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreationsområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vid sjöar med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till kusten och insjöar som utgör populära turistmål.

För såväl djurlivet som allmänhetens rekreationsupplevelser kan det även finnas stora värden i större områden med ett antal sjöar och/eller sjösystem som ligger tätt och där det finns möjlighet att röra sig fritt mellan sjöarna. Ett sådant område är Risveden. Risvedenområdet är, med sina 20 000 hektar, västra Sveriges största sammanhängande skogsområde. Området utgörs av barrskogslandskap med vildmarkskaraktär som har höga värden för såväl friluftslivet som för växt- och djurlivet. Området har bland annat stor betydelse för fågellivet, med arter som tjäder, fiskgjuse, pärluggla och nötkråka m.fl. Området är i sin helhet utpekade som riksintresse för både naturvården och friluftslivet. Flera mindre områden inom Risveden utgör också naturreservat och natura 2000-områden. Det är av stor vikt att områdets orördhet, upplevelsevärden och värden för det rörliga friluftslivet värnas.

Ett annat värdefullt, sjörikt område är området kring Vättlefjäll i kommunens södra del. Vättlefjäll är ett skogs-, sjö- och myrlandskap med höga upplevelsevärden beläget i kommunerna Ale, Göteborg och Lerum. Området har höga värden för såväl växt- och djurlivet som för det rörliga friluftslivet. Området har i sin helhet pekats ut som riksintresse för friluftsliv. Delar av området utgör även naturreservat och natura 2000-område enligt fågeldirektivet. Även kring Vättlefjälls sjöar är det av stor vikt att värna orördheten, upplevelsevärdena och värdena för det rörliga friluftslivet.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Länsstyrelsen ser därför sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

Kring vissa sjöar är stränderna bitvis så flacka att marken där under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför är tidvis begränsad. Exploatering utanför hundrameterszonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Utbyggnad av bebyggelse och infrastruktur i områden som tidigare varit oexploaterade ger också upphov till övergödande utsläpp. Ny exploatering som placeras nära vattnet medför en framtida risk för ökade näringshalter i våra sjöar till följd av mindre självrening jämfört med ny exploatering som placeras längre från vattnet. Ökade utsläpp av övergödande ämnen är ett hot mot vattenkvaliteten i ekologiskt känsliga områden samt mot de arter som gynnas, eller till och med är beroende, av näringsfattiga förhållanden. Ett utvidgat strandskydd motverkar ökade utsläpp, och är nödvändigt för att bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet i sådana områden.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 m bör dock kunna ges till stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet. Den typen av exploateringar skulle hindra allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet, och även påverka

strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med ett utvidgat strandskydd på land ska följas av ett utvidgat skydd även ut i vattnet.

I vissa fall anser Länsstyrelsen att det är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper och större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar och järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av det utvidgade strandskyddet. I vissa fall kan dock ett område utgöra en viktig passage till ett strandområde, även om det redan idag är bebyggt. Därför måste en bedömning av ett områdes värde för strandskyddets syften göras i varje enskilt fall.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I illustrationskartorna som bifogas beslutet används fastighetskartans ml-skikt från den 21 oktober 2010 som strandlinje.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljö kvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt ovanstående förslag berör miljömålen ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt, samt ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas. Även målet ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” berörs.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar, vattendrag och hav. Det kan även vara nödvändigt för att inte bryta mot en miljö kvalitetsnorm eller för att motverka att vattnet inte uppnår god ekologisk status.

Motiv för utvidgning

Sjöar inom området Risveden (bilaga 1.15-1.16, 1.18-1.20, 1.22-1.25, 1.27-1.29, 1.31-1.32)

Värdebeskrivning

Risvedenområdet utgörs av ett stort barrskogslandskap med vildmarkskaraktär, som berör kommunerna Ale, Lerum och Alingsås. Landskapet karaktäriseras av kuperade, sjörika bergsplatåer med branta sluttningar ner mot det kringliggande odlingslandskapet. Branterna genomskärs av dalgångar, med bitvis höga botaniska värden. Naturbetesmarker och naturliga slåttermarker med värdefull flora finns också inom området. Området är mycket rikt på sjöar och mossar, med

bitvis höga botaniska värden. Omkring 90 fågelarter häckar i området, och förekomst av tjäder, fiskgjuse, pärluggla och nötkråka är god.

Området är också ett populärt utflyktsmål, och används bland annat för vandringar, bad, fiske, skidturer samt bär- och svampplockning. Genom området finns flera vandringsleder, bland annat Risvedenspåret och Reservatsspåret.

Området är i sin helhet utpekat som riksintresse för både naturvården och friluftslivet. Flera mindre områden inom Risveden utgör också naturreservat och natura 2000-områden.

Sjöar inom området

I den del av området som är belägen i Ale kommun ligger sjöarna Abborresjön, Bergsjön, Stora Blackesjön, Grandalssjön, Gransjön, Gravlången, Grågåsevatten, Holken, Holmasjön, Holmevattnet, Hundsjön, Högsjön (vid Valsjön), Jutasjön, Stora Kangekärr, Kerstivattnet, Kroksjön (vid Valsjön), Stora Kroksjön, Stora Kroppsjön, Mellan, Nedre och Övre Kvarnsjön, Örevatten, Långåssjön, Lersjön, Stora och Lilla Lersjön, Stora och Lilla Ljusevattnet, Stora Ljusevattnet (vid st Kangekärr), Långesjön, Stora och Lilla Mulsjön, Stora och Lilla Orrevattnet, Ottersjön, Stora och Lilla Rullesjön, Slerebosjön, Slisjön (söder om Bergsjöns NR), Slisjön, Stavsjön, Svinavattnet, Tinnsjön med Vitesand, Ullsjön, Utgraven, Valekärr, Valeöga, Valsjön, Stora och Lilla Värhuvudsjön, Ässjön, Öjesjön, Stora, Mellan och Övre Örevattnet.

Länsstyrelsens bedömning

Hela området, med sjöar och strandområden, har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring ovanstående sjöar är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Älghultssjön (bilaga 1.32, 1.34)

Värdebeskrivning

Älghultssjön är belägen i kommunens norra del, i utkanten av Risvedenområdet. Sjön med strandområden hyser höga värden för växt- och djurlivet, samt friluftslivet. Skogsområdet Risveden är ett populärt utflyktsmål och används för vandringar, bad, fiske, skidturer samt bär- och svampplockning. Vid Älghultssjöns nordvästra strand ligger ett område med mycket gammal tallskog. De äldsta träden är nästan 400 år gamla, och området är mycket värdefullt ur naturvårdssynpunkt.

Området kring sjön har även mycket höga värden för fågellivet, med orr- och tjäderspel, samt förekomst av arter som storlom och fiskegjuse.

Söder om sjön ligger området Krogen, som har pekats ut som kommunalt bevarandeområden pga sina kulturella värden. I området finns en gammal

kommunikationsled med välbevarade hålvägar som visar på äldre ridvägar genom det då otillgängliga och farliga Risvedenområdet. I området finns även en milsten och stenvalvbro.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden har höga värden för växt- och djurlivet, i synnerhet fågellivet, samt för friluftslivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på fågellivet, och upplevelsevärdena kring sjön och Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m är nödvändigt för att bevara områdets värden för växt- och djurlivet så att strandskyddets syften långsiktigt kan säkerställas i området.

Vanderydvattnet (bilaga 1.30-1.31, 1.33)

Värdebeskrivning

Vanderydvattnet är en stor, mesotrof klarvattensjö belägen på gränsen mellan kommunerna Trollhättan, Lilla Edet och Ale, en dryg mil öster om Tätorten Lilla Edet. Sjön avvattnas genom Visslaån, som hotas av övergödning, via Slumpån till Göta älv. Vanderydvattnet har en hög biologisk funktion samt höga värden för det rörliga friluftslivet.

Vid sjöns nordöstra strand ligger Koberg med kringliggande herrgårdslandskap, som har pekats ut som riksintresse för kulturmiljövården. Området kring herrgården är även utpekad som regionalt värdefullt odlingslandskap. Det småskaliga odlingslandskapet ger en vacker landskapsbild och hyser höga upplevelsevärden samt värden för växt- och djurlivet. Det utgör ett populärt besöksmål. I området finns även flera alléer samt andra skyddsvärda träd, och ner mot vattnet finns ett stycke betad strandäng. Vid Koberg finns även en golfbana med vackert läge

Kring sjön finns även ett flertal mindre områden med värdefull skogsmark, vissa har pekats ut som nyckelbiotoper och omfattas av naturvårdsavtal, samt strandängar. Sjön är även relativt grund och hyser värden för fågellivet. Sjön hyser även ett stort antal fiskarter, däribland gös, mört och abborre, och är en populär fiskesjö. Sjön används även populärt för bad, vattensport samt för isfiske och långfärdsskridskoåkning. Markerna kring sjön används för bär- och svampplockning, och vid Finneviksnäset vid sjöns östra strand finns ett vackert, välhävdad skogsområde med stigar att ströva på. De relativt oexploaterade stränderna innebär att tillgängligheten för allmänheten är god.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden har höga värden för växt- och djurlivet, samt för friluftslivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på fågellivet, vattenkvaliteten och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m är nödvändigt för att bevara områdets värden för växt- och djurlivet samt upplevelsevärdena så att strandskyddets syften långsiktigt kan säkerställas i området.

Hålsjön (bilaga 1.26)

Värdebeskrivning

Hålsjön är en av de större sjöarna i kommunen, belägen i den mindre orten Hålanda i kommunens nordvästra del. Sjön hyser höga värden för växt- och djurlivet, framförallt fågellivet, samt för allmänhetens friluftsliv.

Vid sjöns sydöstra strand finns en populär, barnfamiljsanpassad badplats, med brygga, lekställningar, omklädningsrum och grillplatser.

Hålsjön har en artrik fiskfauna med ett tiotal olika arter, bland annat ål, mört, gädda och abborre. Sjön med strandområden hyser även höga värden för fågellivet, med arter som tofsvipa, skäggdopping, enkelbeckasin, sävsångare, rörsångare, trana, sothöna och brun kärrhök. I sjöns norra ände finns vass och fuktängar med värden för sångare och våtmarksfåglar. Vid Sandåker i sydost finns en betad strandäng, även den av stor betydelse för fågellivet.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden har höga värden för växt- och djurlivet, i synnerhet fågellivet, samt för friluftslivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på fågellivet, vattenkvaliteten och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m är nödvändigt för att bevara värdena för växt- och djurlivet så att strandskyddets syften långsiktigt kan säkerställas i området.

Hajs sjö (bilaga 1.21)

Värdebeskrivning

Hajs sjö är en slättsjö belägen vid Alvhem på Göta älvs östsida. Sjön omges av ett brett vassbälte och en del betade strandsängar. Sjön med strandområden hyser en intressant flora, utgör en viktig reproduktionslokal för grod- och kräldjur samt har ett stort värde för fågellivet med arter som bland annat gulärta, fiskgjuse och brun kärrhök. Även fiskfaunan är artrik.

Hajs sjö har tidigare varit en av Västsveriges finaste fågelsjöar. Möjligheten för restaurering av sjön undersöks av Ale kommun. Sjön ingår också i ett projekt som drivs av Trafikverket för att återskapa våtmarker längs älven.

Sjön är belägen inom ett område som har pekats ut som riksintresse för naturvård. Hästhageberget öster om sjön hyser ett rikt fågelliv, och utgör även en betydelsefull lokal för grod- och kräldjur.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden har mycket höga värden för växt- och djurlivet, samt för friluftslivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på fågellivet, vattenkvaliteten och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m är nödvändigt för att bevara områdets

värden för växt- och djurlivet samt upplevelsevärdena så att strandskyddets syften långsiktigt kan säkerställas i området.

Grosjön (bilaga 1.13 och 1.17)

Värdebeskrivning

Grosjön är en näringsrik, grund slättsjö belägen en bit söder om Skepplanda. Norr och söder om sjön breder fuktiga, hävdade strandängar ut sig. Strandsängarna ansluter till betad lövskog. Sjön har mycket stort värde för fågellivet, särskilt under vår- och höstflytt då sjön ofta svämmar över. Här finns bland annat kricka, havsörn, fiskgjuse, blå och brun kärrhök, rödbena, brunand, gulärta och rörsångare. Vid sjöns nordöstra strand finns ett fågeltorn som nyttjas av allmänheten. Strandängarna hyser även vissa floristiska värden. Kring sjön finns även ett stort antal fornlämningar, och området är utpekat i kommunens kulturarvsplan.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden har mycket höga värden för växt- och djurlivet, samt för friluftslivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på fågellivet, vattenkvaliteten och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m är nödvändigt för att bevara områdets värden för växt- och djurlivet samt upplevelsevärdena så att strandskyddets syften långsiktigt kan säkerställas i området.

Hultasjön (bilaga 1.14)

Värdebeskrivning

Hultasjön är belägen i kommunens sydöstra del. Den ligger strax söder om Kollanda och Kappe mosse, som är ett stort våtmarkskomplex med inslag av sumpskog och öppet vatten vilket bidrar till en rik och intressant miljö för fåglar och växter.

Hultasjön har en välbesökt kommunal badplats. Kring sjön går ett flertal stigar som nyttjas flitigt under hela året för rekreation av både besökare och boende i de närbelägna fritidshusen. Området är vackert med närhet till Risvedenområdet i norr och ett värdefullt jordbrukslandskap i väster.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden har mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Böljesjön (bilaga 1.12)

Värdebeskrivning

Böljesjön är belägen i kommunens södra del, som är ett relativt oexploaterat område. Här ligger Ängsmossen med mycket höga naturvärden och höga ornitologiska värden. I direkt anslutning till Böljesjön ligger Järbo mosse.

Sjön omges av ett flertal stigar och omgivningen besöks flitigt under hela året för friluftsliv och rekreation. Som fiskesjö är Böljesjön mycket populär och här går bland annat att fiska regnbåge. I sjön finns även flodkräfta.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden hyser höga värden för allmänhetens friluftsliv och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Hältorpssjön (bilaga 1.11)

Värdebeskrivning

Hältorpssjön är belägen söder om Alafors utmed Göta älvs östra strand. Öster om sjön ligger idrottsanläggningen Sjövallen. Här finns även en badplats. Sjöns tätortsnära läge har gjort den till ett viktigt rekreativt område för allmänheten.

Längs sjöns västra strand finns en nyckelbiotop med lövskog, bestående av högstammiga ekar, lind och hassel. I området finns även en del död ved, och ett flertal rödlistade arter. Området har höga värden för det rörliga friluftslivet. I sjöns norra del rinner ett biflöde till Göta älv ut, och i bäckravinen växer värdefull lövskog. Skogsområdet har pekats ut som nyckelbiotop och är en viktig reproduktionslokal för groddjur samt har höga ornitologiska värden. Som biflöde till Göta älv ingår bäcken även i riksintresseområdet för Göta och Nordre älvs dalgångar.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden har höga värden för växt- och djurlivet, samt för friluftslivet. Till följd av sitt tätortsnära läge hotas den även av exploatering på längre sikt. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på växt- och djurlivet kring sjön samt allmänhetens tillgång till strandområdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m är nödvändigt för att säkerställa möjligheterna för tätortsnära friluftsliv kring sjön samt bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet på längre sikt.

Vimmersjön (bilaga 1.5-1.6 och 1.10-1.11)

Värdebeskrivning

Vimmersjön ligger i kommunens sydvästra del nära tätorten Nödinge. Omgivningen närmast sjön är delvis exploaterad men här finns ett par områden av ängs- och betesmark.

Det går en cykelled från Nödinge till Vimmersjön och det korta avståndet gör sjön med omgivning välbesökt för rekreation och friluftsliv. Här finns en kommunal badplats och en idrottsplats. Strax söder om sjön ligger ett stort motionsområde med elljusspår och skidspårsanläggning. Detta är mycket populärt och ansluter till Vättlefjälls naturreservat med milsvida vandringsleder.

Länsstyrelsens bedömning

Sjön med strandområden har mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv. Till följd av sitt tätortsnära läge hotas den även av exploatering på längre sikt. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på växt- och djurlivet kring sjön samt allmänhetens tillgång till strandområdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m är nödvändigt för att säkerställa möjligheterna för tätortsnära friluftsliv kring sjön samt bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet på längre sikt.

Sjöar inom området Vättlefjäll (bilaga 1.1 - 1.8)

Värdebeskrivning

Vättlefjäll är beläget på en större urbergsplatå och utgörs av ett skogs-, sjö- och myrlandskap med höga upplevelsevärden beläget i kommunerna Ale, Göteborg och Lerum. Området är rikt på sjöar, de flesta klarvattensjöar av klippbäckentyp med klippstränder. Området är även intressant ur kulturmiljösynpunkt med gamla torpmiljöer där inägomarken delvis fortfarande hävdas, vilket även gett upphov till en intressant flora. Här finns även fukt- och ljunghedsområden som påverkats av brand, där ett flertal sällsynta och missgynnade arter förekommer. Det stora vildmarkspräglade området har även betydande värden för fågellivet, och rymmer bland annat häckningsplatser för storlom och lekplatser för tjäder.

Området har höga värden för det rörliga friluftslivet. Många av sjöarna står i förbindelse med varandra, vilket skapar goda möjligheter för kanotning och skridskoåkning. Klippstränderna skapar goda möjligheter för bad, fiske och annat strandanknutet friluftsliv, och området genomkorsas av ett nät av stigar och gångvägar som nyttjas för vandring. Området är även populärt för orientering och ett flertal tävlingar har arrangerats i området. Två större vandringsleder, Bohusleden och Vättlefjällsleden, går genom området.

Området är i sin helhet utpekad som riksintresse för friluftslivet. Den del av området som är belägen i Göteborgs kommun utgör även naturreservat och Natura 2000-område enligt fågeldirektivet. Arbete pågår med att utöka naturreservatet till att även omfatta den del av området som ligger i Ale kommun. Delar av området är även utpekad som riksintresse för kulturmiljövård.

Sjöar inom området

I den del av området som är belägen i Ale kommun ligger sjöarna Baddammen, Bergsjön, Björsjön, Blacken, Fågeldammarna, Kroktjärnen, Långesjön, Stora och Lilla Mettjärn, Mollsjön, Osjön, Risbysjön, Stora Sandsjön, Surtesjön och Videtjärn.

Länsstyrelsens bedömning och strandskyddets omfattning

Hela området, med sjöar och strandområden, har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och

upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Länsstyrelsen bedömer att sjöarna Baddammen, Fågeldammarna, Stora och Lilla Mettjärn samt Videtjärn med strandområden, till följd av deras tätortsnära läge och stora betydelse för närrekreation och annat rörligt friluftsliv, behöver ha ett utvidgat strandskydd till 300 m för att strandskyddets syften ska säkerställas. Kring övriga nämnda sjöar i området gäller det utvidgade strandskyddet till 200 m.

Djupsjön och Högsjön (bilaga 1.9 och 1.12)

Värdebeskrivning

Djupsjön och Högsjön är belägna i Vättlefjällsområdet, strax öster om tätorten Ryd i kommunens södra del. Sjöarna med strandområden har höga upplevelse- och friluftslivsvärden och skiljs åt av Högsåberget, varifrån man har en fin utsikt åt alla håll.

Sjöarna ligger till största delen inom naturreservatet Anfastebo, vars syfte är att dels bevara de fina ekskogarna inom området och dels att bevara och tillgängliggöra området för allmänheten. Inom området finns även ett flertal stora och välbevarade stengärdesgårdar och odlingsrösen.

Inom området finns även flera mindre områden som har pekats ut som nyckelbiotoper. Kring Djupsjön finns bergsbranter med höga naturvärden.

Länsstyrelsens bedömning

Sjöarna med strandområden har mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Bemötande av inkomna yttranden

Först vill Länsstyrelsen tydliggöra att beslutet om utvidgat strandskydd inte är en utökning av dagens strandskydd. Utökat strandskydd till 200 m har gällt vid de aktuella sjöarna sedan 1975. Det blir alltså ingen förändring jämfört med dagsläget.

Anledningen till att Länsstyrelsen beslutar om ett fortsatt utvidgat strandskydd är att tillgängliga strandområden ska kunna säkerställas även på lång sikt. Till förmån för det allmänna intresset av allemansrättsligt tillgängliga strandområden och bibehållet växt- och djurliv måste då i vissa fall det enskilda intresset att exempelvis bebygga marken stå tillbaka. Strandskydd begränsar dock inte rätten att bruka mark så som den hittills har brukats. I miljöbalken 7 kap 16 § finns bestämmelser om undantag för areella näringar. Det är heller inte alla åtgärder som kräver dispens från strandskyddet. Avverkningar, grävningsarbeten mm som inte väsentligt förändrar livsvillkoren för växt- och djurliv kräver inte dispens.

En nekad strandskyddsdispens ger ingen omedelbar rätt till ersättning för markägaren. Om pågående markanvändning avsevärt försvåras ska markägaren, enligt bestämmelserna om egendomsskydd i 2 kap 15 § regeringsformen, tillförsäkras ersättning. Byggnader, anläggningar, anordningar och åtgärder som behövs för de areella näringarna är undantagna från förbuden i strandskyddet. Avsikten med det undantaget är att strandskyddet inte ska inkräkta på egendomsskyddet genom att förhindra pågående markanvändning.

När det är så många markägare, och andra rättighetshavare, som berörs använder Länsstyrelsen kungörelsedelgivning, dvs annonserar i tidningar om att ett nytt förslag finns och att allmänheten får yttra sig över detta. Länsstyrelsen har följt de bestämmelser i förordningen (1998:1252) om områdesskydd samt delgivningslagen som gäller för delgivning av den här typen av förslag till beslut. Att hitta och meddela alla sakägare personligen har tyvärr inte varit praktiskt möjligt i projektet.

De allra flesta sjöar som omfattas av strandskydd i länet har generellt strandskydd om 100 m. Utvidgat strandskydd gäller bara i områden som är extra skyddsvärda med hänsyn till strandskyddets syften. Att minska strandskyddet till 100 m vid samtliga sjöar i länet skulle riskera att leda till en fragmentering av strandområdena, med följden att allmänhetens tillgång till strandområdena generellt skulle minska samt att förhållandena för växt- och djurliv skulle försämrats. Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd vid uppräknade sjöar, med de motiveringar som angivits i beslutet, är nödvändiga för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften. Strandskyddslagens inriktning om anpassning efter lokala förhållanden vad gäller bla exploateringstryck gäller framförallt kommunernas möjlighet att peka ut sk LIS-områden, där lättnader i strandskyddet ska gälla till förmån för landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen väger in frågor som framtida exploateringstryck i bedömningen av om utökat strandskydd behövs i ett område. Även i kommuner som i stort har ett lågt exploateringstryck kan det dock finnas intresse av att bygga strandnära fritidshus mm i specifika områden. Länsstyrelsen anser att de möjligheter som de i lagen inskrivna verktygen för landsbygdsutveckling medför är tillräckliga och att det inte är lagstiftarens intention att strandskydd ska minskas i samband med denna översyn enbart i syfte att stimulera landsbygdsutvecklingen.

Länsstyrelsens bedömningar av dispensansökningar och undantag för areella näringar måste följa den praxis som utvecklas kring lagstiftningen. Vare sig lagstiftning eller praxis kan påverkas i samband med detta beslut.

Intresseprövning

Föreslagna utvidgningar av strandskyddsområden omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utvidgat strandskydd är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena

med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark- och vatten. Beslutet innebär totalt sett en minskning av strandskyddets omfattning i Ale kommun jämfört med dagsläget. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att förordnandet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Upplysningar

I de fall anpassningar av strandskyddsgränsen har gjorts med hänsyn till befintliga bostadstomter är den nya gränsen i de flesta fall avsedd att följa fastighetsgränserna. I de fall fastighetsgränsen är felaktigt inlagd i kartan är det den faktiska fastighetsgränsen som ska vara vägledande för tolkningen av var strandskyddsgränsen går.

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med övriga kommunvisa beslut i Västra Götalands län, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i Göteborgs Posten, Bohusläningen, Strömstads Tidning, Lysekils-Posten, Dalslänningen, Skaraborgsbygden och Borås tidning.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär 04.

I detta ärende har Länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Linnea Bertilsson har varit föredragande. Att Naturvårdsdirektör Sven Swedberg, Karin Slättberg för Samhällsbyggnadsenheten, Jan Gustafsson för Vattenvårdsenheten, Karolina von Mentzer för Kulturmiljöenheten, Torbjörn Johnson för Landsbygdsenheten och Anna Roslund för Rättsenheten har deltagit intygas av Linnea Bertilsson

Lisbeth Schultze

Linnea Bertilsson